

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0630170 Vitörarna

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom nätverket av områden säkerställs naturvärden inför framtiden. Varje land är skyldigt att bevara värdena i sina utpekade områden. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska finnas en bevarandeplan (eller skötselplan) med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den är ett så kallat "levande dokument". Det gör det möjligt för alla att bidra med ny kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument, för formell reglering av t ex skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Reglerna enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller i Natura 2000-områden.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtyper och arter i ett enskilt område finns i kartverktyget Skyddad natur. Gå in på Naturvårdsverkets hemsida och sök på "kartverktyget skyddad natur". När du kommit in i kartverktyget så söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Karta över naturtyper hittas efter sökning av område, gå till fliken Kartskikt, avmarkera allt och under Naturtypskarteringar lägg till Natura naturtypskartan (NNK) och välj Naturtyper (ytor), Naturtyper (linje) och Naturtyper (punkter).

Det går också att ladda ner naturtypskartan som shapefiler på följande adress: <http://gis-services.metria.se/nvfeed/atom/nnk.xml>

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0630170 Vitörarna

Kommun: Nordanstig

Områdets totala areal: 180,7 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-03-27

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2006-12-15

Markägarförhållanden:

Kommunalt, privat.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1998-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1210 - Driftvallar

1220 - Sten- och grusvallar

1620 - Skär och små öar i Östersjön

1640 - Sandstränder vid Östersjön

9010 - Taiga

9030 - Landhöjningsskog

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

Huvudsyftet med området är att bevara den värdefulla skärgårdsmiljön, vilken omfattar naturtyper förtecknade i art- och habitatdirektivet.

Motivering:

Området innehåller flera värdefulla kust- och strandbiotoper. Stora delar av öns skog är gammal och naturskogsartad och har höga naturvärden. Området har även ett rikt fågelliv.

Prioriterade åtgärder:

Fri utveckling samt öppethållande av vissa strand- och stenbiotoper för fågelhäckningarnas skull.

Beskrivning av området

Natura 2000-området utgörs av två små öar i Bottenhavet, Norrskär och Sörskär, med omgivande vatten och småskär. Terrängen på de två öarna är till stor del öppen klapper- och blockmark, framförallt mot stränderna. De steniga markerna bildar på flera ställen stora, nästan kala ytor med fläckvis vegetation av bl.a. småtallar, låga gran- och enbuskar, kråkris- och mjölonmattor, mjölkört och kruståtel. Stränderna är till största delen steniga med gles vegetation av t.ex. saltarv, backglim, hallon, strandvial och strandråg. På stränderna har även vresros etablerat sig, en förvildad parkbuske som ofta blir ett besvärligt ogräs på havsstränder.

Det inre av Norrskär är bevuxet med barrblandskog med litet inslag av löv, mest i form av rönn och gråal. Delar av skogen avverkades på 1940-talet, men en ”kappa” sparades mot stränderna. Kappan består idag av gammelskog, mest gles tallskog, med flera grova tallar, rikligt med död ved och hänglavar i träden. Fältskiktet domineras av ris som blåbär, lingon, kråkbär och linnea. Växter som plattlumner, ögonpyrola och knärot indikerar skoglig kontinuitet. I det avverkade området är marken fuktigare och rikare, och här växer idag mogen, självföryngrad skog dominerad av gran. Skogen varierar från täta, triviala granbestånd till öppnare partier med inslag av grova tallar, yngre lövträd och död ved. På några strandnära platser finns lövrika partier som klassats till Natura 2000-naturtypen 9030 – naturliga primärskogar i landhöjningskust (landhöjningsskog).

På Sörskär har endast mindre, ganska lågvuxna skogspartier (tall och gran) hunnit etablera sig. Ön domineras av låg, snårig busk- och risvegetation på stenig mark. Några vanliga arter i buskskiktet är rönn, hägg, måbär, en, gran och tall. I fältskiktet växer bl.a. blåbär och kråkbär.

Vitörarna är känt för sin häckfågelfauna med skärgårdsarter som t.ex. svärta, strandskata, roskarl, kustlabbe, silltrut (stor koloni), tordmule, tobisgrissla (talrik) och stenskvätta. På senare år har även vitkindad gås häckat. Rikedomen på buskar och snår på Sörskär gör att också småfågellivet är rikt. I övrigt häckar bl.a. vigg, ejder, småskrake, rödbena, skrattmå, fisktärna och silvertärna i området, och en del flyttande vadare brukar rasta längs stränderna.

I Örhamnen på Norrskär finns ett hamnområde med bryggor och några fritidshus. På båda öarna finns ett flertal kulturlämningar, bl.a. rester av äldre fiskebebyggelse, ett gammalt fyrorn på Sörskär, en sjömärkeskummel och en hålväg på Norrskär. Fiske bedrivs fortfarande i trakten. I övrigt besöks öarna mest av båtuturister och fågelskådare.

Vad kan påverka negativt

Vid beskrivandet av sådant som kan skada de utpekade naturvärdena i ett område kan endast nu kända problem belysas. Det är viktigt att ha i åtanke att nya hot troligen kommer att identifieras i framtiden. De hot som är av global karaktär t.ex. klimatförändringar och atmosfäriskt spridna miljöbelastningar kan inte lösas genom skydd eller skötselåtgärder.

Att en åtgärd är angiven som hot gör att man ska vara extra uppmärksam. Åtgärden kan vara tillståndspliktig. Hur och var i området åtgärden utförs och vilken hänsyn som tas kan vara avgörande för om åtgärden påverkar området på ett betydande sätt eller inte, d.v.s. är tillståndspliktig eller inte.

Området är avsatt som naturreservat och är därigenom skyddat mot de flesta åtgärder, såsom skogsbruk etc., som har bedömts kunna skada dess naturvärden.

För respektive naturtyp listas generella exempel på åtgärder som skulle kunna innebära en negativ påverkan.

Bevarandeåtgärder

Området är skyddat som naturreservat, vilket är den viktigaste bevarandeåtgärden. Bevarandemålen för naturreservatet överensstämmer med bevarandemålen för Natura 2000-området. För att bevara och utveckla naturvärdena kommer området mestadels skötas genom fri utveckling. Öppethållande av strand och stenbiotoper kommer ske vid Norrskärs nordöstra udde (Tärnskär) för att hindra igenväxning och gynna fågellivet. Även ett tillträdesförbud tillämpas på Tärnskär och hela Sörskär för att skydda fågellivet under häckningssäsongen (1 april – 31 juli). Bland övriga skötselåtgärder kan nämnas borttagande av vresros samt att genom jakt hålla nere eventuella förekomster av räv eller mink från öarna. Skötselåtgärderna beskrivs närmare i skötselplanen för naturreservatet. I övrigt gäller föreskrifterna i reservatsbeslutet.

Bevarandetillstånd

Området som helhet bedöms ha goda förutsättningar för att uppnå gynnsamt bevarandetillstånd.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1210 - Driftvallar

Areal: 0,02 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Definition av naturtypen:

Kväverika driftvallar med vegetation av främst ettåriga växter, men ett inslag av fleråriga växter kan förekomma.

Driftvallarna uppkommer genom att tång, vass eller annan vegetation drivit med vattnet genom strömmar och vågrörelser och lagrats upp som ”vallar” längs stränderna. Driftvallar förekommer på flacka stränder dominerade av sten, grus och sand. På det ofta mycket kväverika underlaget förekommer en frodig vegetation.

I och med att blåstångens utbredning minskat i vissa områden har blåstångsvallarna blivit sällsyntare, medan driftvallar bestående av säv och fintrådiga alger blivit allt vanligare.

Karakteristiska arter: Gåsört, strandmålla, brådmålla, spjutmålla, marviol, toppdån, sodaört, trampört, krusskräppa, åkermolke, strandvänderot och kråkvicker.

Mer information om Natura 2000 och Natura 2000-naturtyper- och arter finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Bevarandemål

Arealen driftvallar ska även fortsättningsvis ligga kring 0,02 ha. Vid driftvallarna finns ansamling av kväverikt, organiskt material och det sker en naturlig omsättning av driftmaterial. Artsammansättningen är naturlig. Populationerna hos de för naturtypen typiska arterna minskar inte påtagligt.

Negativ påverkan

- Med blåstångens försvinnande ändras karaktären hos driftvallar. Övergödning p.g.a. utsläpp/läckage av näringsämnen (fosfor och kväve) är ett indirekt hot mot driftvallar då blåstångens djuputbredning kan minska.
- Olje-, bensin- och kemikalieutsläpp förstör strukturen.
- Slitage och störningar orsakade av det rörliga friluftslivet kan påverka strukturen.
- Städning av stränderna reducerar mängden driftvallsmaterial.
- Tångtäkt kan påverka strukturen.
- Ökad vattentemperatur riskerar att ändra artsammansättningen.

Bevarandeåtgärder

Vid behov bortröjning av vresrosor.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

1220 - Sten- och grusvallar

Areal: 1,79 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Definition av naturtypen:

Sten- och grusvallar, inklusive fossila vallar, i direkt anslutning till stranden. Många olika successionsstadier förekommer. I de äldre delarna kan antingen gräs-, ljung- och risvegetation eller en vegetation dominerad av mossor och lavar utvecklas. Vegetationens utformning är beroende av hur exponerad stranden är för vind och vågor. Naturtypen är vanligen ohävdad.

Karakteristiska arter: Strandkvanne, strandbeta, strandkål, gultåtel, kvickrot, saltarv, vejde, strandvial, strandråg, strandloka, strandglim och strandaster.

Bevarandemål

Utbredningen av naturtypen är minst 1,79 ha. Stranden behåller sin karaktär och växtsamhällen. Ingen påtaglig minskning av utbredningen hos de typiska arterna för naturtypen sker.

Negativ påverkan

- Övergödning p.g.a. utsläpp/läckage av näringsämnen (fosfor och kväve) resulterar i ökad pålagring av ruttnande alger vilket kan påverka artsammansättningen.
- Olje-, bensin- och kemikalieutsläpp förstör strukturen.
- Slitage och störningar orsakade av det rörliga friluftslivet kan påverka strukturen.
- Exploatering såsom bebyggelse, bryggor etc. påverkar strukturen.
- Ökad temperatur riskerar att ändra artsammansättningen.

Bevarandeåtgärder

Vid behov bortröjning av vresrosor.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

1620 - Skär och små öar i Östersjön

Areal: 115,28 ha. Arealen väntar på att fastställas i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen kan komma att klassas om vid framtida revideringsarbeten, då en kvalitetssäkring av underlag för uppföljning av naturtyperna rullstensåsar i Östersjön (1610) och skär i Östersjön (1620) genomförd av SLU kom till slutsatsen att Vitörarnas skär i Östersjön inte faller ut som Natura-naturtyp.

Definition av naturtypen:

Grupper eller enstaka mindre öar och skär i Östersjön. Öarna utgörs av urberg eller morän samt ligger i ett exponerat läge och är i regel trädlösa. Även anslutande undervattensvegetation ingår ner till de fastsittande makrovegetationens nedersta djuputbredningsgräns.

Landvegetationen består av arter som är anpassade till torka, saltpåverkan och vindexponering samt frånvaro av egentlig jordmån. Lavfloran är artrik och särpräglad. Vegetationen på vissa öar är starkt påverkad av kvävet från fågelspillning. Kala bergytter är vanliga. I de norra delarna av Östersjön medför landhöjningen en succession av många olika vegetationstyper. På öarna kan mindre enstaka träd förekomma, såsom barrträd, men även lövträd särskilt i Stockholms skärgård.

Öarna utgör viktiga häckningsplatser för fåglar och uppehållsplatser för sälar. I tillfälliga eller permanenta hållkar förekommer speciellt anpassade växt- och djursamhällen.

Karakteristiska arter: Krypven, gräslök, strandkvanne, dansk skörbjuggsört, kärleksört, andmat, trådnate, borstnate, saltgräs, krusskräppa, gul fetknopp, klibbglim, kustbaldersbrå, strandveronika, kråkvicker, styvmorsviol, ullsläke, sudare, grönslick, bergborsting, blåstång, kräkel, trådslick, gråsäl, tordmule, roskarl, tobisgrissla, silltrut, labb, skröntarna, silvertarna, sillgrissla, *Idotea balthica* och blåmussla.

Bevarandemål

Arealen Skär och små öar i Östersjön är minst 115,28 ha. Vattenkvaliteten är god. Naturtypens landdelar fortsätter att ha en delvis öppen prägel med zonerad vegetation. Det finns en naturlig artsammansättning. Populationerna hos de typiska arterna för naturtypen ska inte minska påtagligt.

Negativ påverkan

- Övergödning p.g.a. utsläpp/läckage av näringsämnen (fosfor och kväve) resulterar i minskat siktdjup vilket påverkar algzoneringsen. Perenna brun- och rödalger täcks av ettåriga fintrådiga alger. Övergödningen kan även orsaka syrebrist på bottarna.

- Olje-, bensin- och kemikalieutsläpp påverkar artsammansättningen.

- Svall från fartyg kan påverka artsammansättningen.

- Slitage och störningar orsakade av det rörliga friluftslivet kan påverka växt- och djurlivet.

- Exploatering såsom bebyggelse, bryggor etc. påverkar artsammansättningen.

- Förekomst av mink och skarvkolonier kan påverka artsammansättningen.

- Främmande arter kan påverka artsammansättningen.

- Ökad luft- och vattentemperatur kan påverka artsammansättningen.
- Ökad mängd koldioxid i atmosfären och ökad temperatur orsakar försurning av havet. Det är ett hot mot en rad organismer, men framförallt alla marina arter som har ett yttre eller inre skelett av kalk, som många växtplanktonarter, kräfdjur och musslor.

Bevarandeåtgärder

Vid behov bortröjning av vresrosor.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

1640 - Sandstränder vid Östersjön

Areal: 0,1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Definition av naturtypen:

Sandstränder vid Östersjön med svagt sluttande kustlinjer formade av havets vågrörelser. Stränderna hyser ofta rikligt med perenna växter men kan även ha sparsam vegetation. Flera av arterna är sandbindare. Naturtypen är i regel inte påverkad av slätter eller betesdrift. Insektsfaunan är särpräglad.

Karakteristiska arter: Sandrör, strandmålla, marviol, strandkål, strandkvickrot, saltarv, strandvial, strandråg, sodaört och större strandpipare.

Bevarandemål

Naturtypen sandstränder vid Östersjön utgör minst 0,1 ha av området. Stränderna bibehåller sin öppna struktur, utan utbredda träd- och buskskikt. Vegetationen har en för naturtypen naturlig artsammansättning. Populationerna hos de typiska arterna för naturtypen minskar inte påtagligt.

Negativ påverkan

- Övergödning p.g.a. utsläpp/läckage av näringsämnen (fosfor och kväve) resulterar i massförekomst av uppspolade fintrådiga alger. I äldre tider förekom tångtäkt och därigenom hölls strandområdena fria från större tång-vallar/driftvallar.
- Olje-, bensin- och kemikalieutsläpp förstör strukturen och påverkar artsammansättningen.
- Erosion kan lokalt minska naturtypens areal.
- Slitage och störningar orsakade av det rörliga friluftslivet kan påverka växt- och djurlivet.
- Exploatering såsom bebyggelse, bryggor etc. förstör strukturen och påverkar artsammansättningen.
- Sandtäkt förstör strukturen och påverkar artsammansättningen.
- Ökad temperatur kan påverka artsammansättningen.

Bevarandeåtgärder

Vid behov borttröjning av vresrosor.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

9010 - Taiga

Areal: 15,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Definition av naturtypen:

Naturtypen förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark och innefattar i typfallet produktiv skogsmark. Enstaka områden finns i kontinental region. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30-100% och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma. Naturtypen innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning.

Kvalitetskriterier: Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder, huvudsakligen brand/naturvårdsbränning, i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå om de utgör ett väsentligt värdehöjande komplement. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier.

Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning.

Näringskrävande örter finns endast undantagsvis.

Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

Karakteristiska arter: vårtbjörk, glasbjörk, ljung, kruståtel, kråkbär, skogsfräken, linnea, ekorrbar, harsyra, gran, tall, asp, skogsstjärna, blåbär, lingon, stor kvastmossa, vågig kvastmossa, husmossa, väggmossa, garnlav, gulvit renlav, grå renlav, fönsterlav, lunglav, skrovellav, lappticka, veckticka, kandelabersvamp, rosenticka, dofticka, granticka, ullticka, stor aspticka, rynkskinn, skogslämmel, mindre hackspett, lavskrika och tretåig hackspett.

Bevarandemål

Utbredningen av västlig taiga är minst 15,8 ha. Trädskiktet är flerskiktat och har en naturlig förnyring. Gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier finns i området. Populationerna hos de för naturtypen typiska arterna minskar inte påtagligt.

Negativ påverkan

- Exploatering.

- Avverkning, röjning, gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.

- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, dikning, plantering och användandet av främmande trädslag.

- Markskador. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön

förändras. Detta gäller större markskador.

- Fragmentering. I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet. På landskapsnivå utgör fragmentering ett betydande hot genom att partier med äldre skog förekommer allt mer isolerat, och genom att sammanhängande områden med kontinuitetsskogar splittras upp genom avverkningar.

- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.

- Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor, men andra viktiga dynamiska krafter är översvämning, vind och angrepp av insekter och svamp.

- Systempåverkande arter, till exempel klövvilt som i betydande delar av Norrland har påverkat förekomst av asp, rönn, sälg negativt. Andra hot är invasiva främmande arter som har potential att skada den naturliga florans och faunan.

Bevarandeåtgärder

Vid behov bortröjning av vresrosor.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

9030 - Landhöjningsskog

Areal: 3,36 ha. Arealen väntar på att fastställas i regeringsbeslut

Beskrivning

Definition av naturtypen:

Naturtypen förekommer längs kusten från Uppland och norrut. Den finns i flacka områden från Östersjöns normalvattenläge till 3 m ö.h. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30-100% och barr- och/eller triviallöv utgör minst 50% av grundytan.

Kvalitetskriterier: Skogen som ingår i naturtypen skall vara naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer och vara naturligt föryngrad primärskog. Den kan ha påverkats av t.ex. bete, plockhuggning eller naturlig störning. I de sena successionsstadierna som ingår ska det finnas gamla träd och död ved. Kontinuitetsbrott eller skogsbruksåtgärder kan ha förekommit, men området i sin helhet liknar naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer.

Naturtypen förekommer i ett landskap där en stor del av successionsstadierna såsom stränder, strandängar, busksnår och primärskogar samt våtmarker i olika utvecklingsstadierna finns representerade. I takt med landhöjningen koloniserar de olika ingående miljöerna successivt nya områden. Naturlig dynamik präglar naturtypen.

De lägst liggande primärskogarna utgörs ofta av örtrika lövskogar. Längre upp har barrträd börjat etablera sig och olika blandskogstyper uppstår. Högst upp från stranden finns barrskogar vars jordmån utlakats i sådan mån att den influens brackvattnet haft inte längre gör sig påmind och om inte jordarten i sig är näringsrik så är vegetationen typisk för näringsfattiga förhållanden.

Karakteristiska arter: Gråal, glasbjörk, hönsbär, krustätel, nordkråkbär, havtorn, en, hässlebrodd, pors, hägg, stenbär, säl, gråvide, krypvide och rönn.

Bevarandemål

Utbredningen av naturtypen landhöjningsskog fortsätter vara kring 3,36 ha och ändras bara genom naturliga processer som succession och landhöjningen. Trädskiktet är olikåldrigt. Gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadierna finns i området. Busk- och trädskiktets sammansättning och strukturer styrs av naturliga störningar och den pågående successionen. Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna sker.

Negativ påverkan

- Exploatering av området i fråga, t.ex. för bebyggelse, friluftsanläggningar och hamnar.
- Avverkning, röjning, gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.
- Markskador och dikning. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras. Detta gäller större markskador, medan tramp sällan är negativt.
- Fragmentering. I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet.

- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har t.ex. vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.

- Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor, men andra viktiga dynamiska krafter är översvämning, klimat- och väderfenomen, isskjuvning och utbrott av skadeorganismer.

- Vissa organismer har förmågan att påverka landskapets sammansättning, t.ex. älg och annat hjortvilt som kan förhindra föryngring av vissa trädslag. Andra hot är arter som ännu inte observerats i landet, men som har potential att skada den naturliga floran och faunan.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

Dokumentation

Andersson, M. & Sohlman, A. (2017). Beskrivning av underlag för biogeografisk uppföljning av åsöar i Östersjön (1610) och skär i Östersjön (1620). ArtDatabanken SLU, Uppsala. SLU-ID: SLU.dha. 2016. 5.5-121

Länsstyrelsen i Gävleborg. (1978). Vitörarnas naturreservat. Beslut 1978-03-13. Dnr 11.121-2533-72, 32-203

Länsstyrelsen i Gävleborg. (2006). Bevarandeplan för Vitörarna. Dnr. 511-9195-06, 00-001-064.

Länsstyrelsen i Gävleborg. (2016). Förslag till beslut om ändring av Vitörarnas naturreservat. Förslag till beslut 2016-10-20. Dnr 511-6562-11, 32-203

Naturvårdsverket. (2016). Natura 2000 i Sverige. <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Natura-2000-i-Sverige/> [2016-06-01]

Bilagor

Karta

Vitörarna

Vitörarna

Legend

- 1210 Driftvallar
- 1620 - Skär i Östersjön (inom komplex)
- 1220 - Sten och grusvallar
- 1640 - Sandstränder vid Östersjön
- 9010 - Taiga
- 9030 - Landhöjningsskog
- Natura 2000-område